

Încuscririle cu familii lituano-ruso-ucrainiene sunt frecvente de-a lungul timpului între principii modoveni (dar lipsesc multe informații pe linie „feminină”, inclusiv legate de cele zise „nelegitime”).

Iată doar câteva:

Alexandru cel Bun a fost căsătorit de patru ori, prima dată cu Margit Bannfy de Alsolindva (din Istvan Bannfy de Alsolindva); o Anna de Podolia (din 1405 până la decesul acesteia în 1420, probabil fiica lui Theodor/Feodor Koriatovici sau al lui Jerzy/Yuri ? Sursele genealogice o indică pe Anna a lui Theodor/Feodor Koriatovicz căsătorită cu Imre Marczali, din familia Pécs și pe Anna, fata lui Jerzy/Yuri cu Anastasia de Moldova cu Alexandru cel Bun. Sursă:

genealogy/euweb/cz/jagelo); Ryngajla de Lituania (din 1419; căsătoria se desface 1421 în datorită relației apropiate de rudenie -gradul al III-lea- dintre cei doi soți, la insistențele Doamnei pe lângă scaunul pontifical; Doamna Ryngajla/Rymgajla sau Elisabeth, care primește ca venituri sursele bănești ale localităților moldovene Siret și Volovăț, precum și o pensie de 600 de ducăți sau florini roșii ungurești: sursă Xenopol. Era fiica lui Késtutis, prinț de Trakai cu Biruta N.);

Ilie sau Iliăș, fiul lui Alexandru cel Bun cu dna. Neacșa ?, ia în căsătorie o domniță polonă sosită cu solul Ghedigold, voievod al Podoliei (cf. I. Vlădescu- Letopisețele de la Bistrița și Putna), probabil Marina principesă de Holszanska (sursa: genealogy/euweb/cz).

Anastasia „Muszatowna” (fiica lui Alexandru cel Bun cu Anna de Podolia ?) se mărită în 1467 cu Jerzy/Yuri Nieswizki, prinț de Nieswicz în Belarus.

Ilinca/Elena, fata lui Ștefan cel Mare cu dna. Yevdotia Olelkowicz de Kiev, se căsătorește în 1483 cu marele prinț Ivan de Tver, fiind întemnițată după decesul soțului ei 1490, moare la Moscova în 1505.

Fedor Wiesnowiecki, descendent din spița prințului Koributas/Kaributas de Novgorod-Seversk ia în căsătorie pe Maria, fiică nelegitimă a lui Ștefan cel Mare cu Maria din Hârlău cu care are pe Michał și Demetrius. Doamna Maria căsătorită Wiesnowiecki este soră bună cu Petru IV Rareș (domn al Moldovei și lord protector de Siebenburgen, 1527-1538, 1541-1546), la rândul lui fiu al Mariei din Hârlău cu domnitorul Ștefan cel Mare.

Și Bogdan al IV-lea (1568-1572) ia de soție o doamnă poloneză, iar Ioan al III-lea (1572-1574) o anume Maria, principesă de Rostov.

Puternica familie volhiniană Wiesnowiecki va da pe regele Poloniei, Michał Korybut Wiesnowiecki, nepotul Reginei/Rainei/Chiajna Mohylanca (Vyshnevetzka Ryina; căsătorită cu Michał Wiesnowiecki), fiica lui Ieremia Movilă (domnitor al Moldovei de două ori 08.1595-05.1600 și 07.1600-30.06.1606 ?) și al Doamnei Erszébet/Elzbieta Csomortany de Losoncz și vară cu sfântul Petru Movilă, mitropolitul al Kievului, Galiției și al întregii Rusii, fiul lui Simion Movilă, domn al Munteniei și Moldovei (mitropolitul Petru Movilă a fost canonizat ulterior

În Ucraina 1996, reînălțat 2015, Rusia 2005 și România. Ziua de celebrare este 01 ianuarie, dar și 05 octombrie, împreună cu alți sfinți ucrainieni. A creat la Kiev un colegiu și a încurajat studiul limbii latine în școlile și universitățile din ținuturile rutene și ucrainiene). Maria Movilă pare a fi fondatoarea unei colonii peste Nistru, în actuala Ucraină, la Mohyliv-Podil's'kyy prin căsătoria cu un membru al familiei polono-rutene Potocki ? Simion Movilă era căsătorit cu Marghita/Melania Zolkiewska și moare otrăvit în 1607 sau 1609 (nu e clar de către ce partidă) sau pierde tronul după lupta cu hoarda nogai din Bugeac a lui Khan-Timur Murza sau Kantemir Murza. Și Ieremia, dar și Simion (fiii ai lui Ioan Movilă și ai Mariei Movilă, fiica lui Petru Rareș) sunt susținuți de cancelarul polon Zamoyski (posibil legat de familia Wiesnowiecki; dar se pare că mai degrabă de familia Potocki, doi membri ai acestei familii: Stanislaw și Stefan căsătorindu-se cu fete ale lui Ieremia Movilă, pe numele lor Maria sau Ana ? Ieremia Movilă ar fi deținut Mohyliv-Podil's'kyy, ca dar de nuntă pentru una din fiicela sale ? Acolo s-ar fi refugiat descendenții lui Simion Movilă -întâi în Țar după moartea tatălui lor ?).

Fiul Reginei/Rainei/Chiajna (!?) Movilă/Mohylanca (ea a fondat în Ucraina trei mănăstiri ortodoxe, impunând fiului ei, Yarema/Ieremia să nu abjure. Este exilată de regele Sigismund al III-lea Vasa al Poloniei, împreună cu fiii ei. Extrem de apreciată în Ucraina, unde se fac cercetări privind devotamentul ei și fervoarea religioasă), Ieremia

Wiesnowiecki trece totuși în 1632 de la ortodoxie la catolicism (rămas orfan, este crescut de o ramură catolică a familiei), dar susține financiar mitropolia Kievului și pe unchiul său, mitropolitul Petru Movilă. Fiul său Michał Korybut devine rege al Poloniei și mare duce al Lituaniei din 29 septembrie 1669 până la decesul său, survenit în 1673.

Deci avem un rege al Poloniei cu dublă ascendență moldovenească, nepot al unei doamne din familia Moveștilor: regele Michael I (Michał Korybut Wiśnowiecky 31.05.1640-10.11.1673 și rege polon din 29.09.1669-10.11.1673) și urmaș al lui Ștefan cel Mare prin Maria, fiica Mariei din Hârlău, soră cu Petru Rareș. El era fiul lui Jeremi Wiśnowiecky și a fost susținut de nobilimea polonă și lituaniană pentru tronul Poloniei. Tatăl său, Jeremi Wiśnowiecky a deținut poziția de Voievod al Ruteniei și membru al Senatului Poloniei și a fost un comandant militar remarcabil, supranumit "Pumnul/Mâna de fier". Orfan de tată de mic, Jeremi Wiśnowiecky a fost crescut de mama sa la proprietățile unchiului său patern, Konstanty Wiśnowiecky (a cărui ramură era romano-catolică), ceea ce a determinat trecerea sa de la ortodoxie la romano-catolicism. Proprietățile familiei se găseau pe malul estic al Niprului (în voievodatele Volhyniei, Ruteniei și Kievului).

Sub domnia lui Michał Korybut Wiśnowiecky, armata otomană (circa 100.000 de oameni) sub Mehmet al IV-lea atacă Polonia și hatmanul Ioan Sobiețki îi înfrânge în trei bătălii: Niemirow, Komarno, Petranka, dar nedecisive. Se semnează un Tratat de pace la Buchach la 18.10.1672, iar Podolia este cedată către otomani și se fixează un tribut al Poloniei către Imperiul Otoman.

După moartea regelui Michał Korybut Wiśnowiecky, Ioan Sobiețki este desemnat în 1674 rege al Poloniei.

Ce este interesant că numele Michał indică descendența din fiul Mariei de Hârlău (sora lui Petru Rareș și fiica lui Ștefan cel Mare), iar cel de Korybut indică o legătură clară cu Fedor Wiesnowiecki și un anume Korybut (fie prințul de Novgorod-Severski 1386-1392, fie cu Sigismund Korybut, Mare Prinț al Lituaniei 1432-1440) sau din Karijotas (prinț de Novogrodeck și Podol 1362-1363), din care descindeau prinții podoleni Iurii/Jerzy/Iurik/Iurg, prinț al Podolskului între anii 1362-1374 și pretendent la tronul Moldovei și respectiv Teodor/Feodor Koriatovici.

Jerzy era fiul lui Karijotas/Koriat; Ștefan Gorovei considera că nu se poate admite a domnie

efectivă a lui Iurg Koriatovici, ci cel mult o suzeranitate podolo-lituaniană asupra Moldovei, lituaniană fiind faptic originea dinastiei temporare a Podoliei) și respectiv fratele său, Teodor/Fedor/Feodor Koriatovici (- m. 1416, prinț de Podolia și Novgorod în 1392), ulterior prinț de Ujgorod și Munkacs (și conte de Bereg și Maramureș; se refugiase în regatul Ungar împreună cu mulțime de supuși podoleni; „învățând lecția înstăpânirii”, Koriatovicii și podolenii lor s-au înstăpânit definitiv peste Maramureșul de Nord; Xenopol menționează că Teodor, fratele lui Iuga „este chemat în Maramureș, pentru a împopora și ridica țara”. Este vorba însă mai probabil despre fratele lui Iurii și anume de acest Teodor/Feodor/Fedor Koriatovici).

Faptul că au existat din vechime alianțe dinastice e indicat cumva și de documentele foarte vechi: Petru Mușat pare a fi înrudit cu regele polon, căci în actul de împrumut din 1388 pentru 4000 de ruble de argint italian pe timp de trei ani pentru care regele polon garantează cu ținutul Haliciului, Wladislaw II Jogaila (Jagiello) îl numește „ziat”-cumnat, deși cuvântul pare a fi mai probabil zięciem care definește soțul unei nepoate de verișoare/văr. Regele polon Wladislaw II Jogaila (Jagiello) este fiul lui Algirdas, mare duce de Lituania între 1345-1377 cu a doua sa soție, Uliana Alexandrovna de Tver (din 1422 se căsătorește cu a patra sa soție, Sofia Holszanska, fiica lui Andrszey Holszanski și Alecsandra Drucka. Familia Jogaila/Jagiello face alianțe cu familia von Cilli și respectiv Bathory: o Zofia 1498-1543 cu Stefan Bathory, palatin al Ungariei decedat 1530, iar ultima regina 1575-1586, Anna Jagiello cu principele transilvan Stefan Bathory, devenit astfel rege al Poloniei. Se spune despre el că era anti-Habsburg). Totuși, din niciun document genealogic nu este clară relația de rudenie dintre regele polon și domnitorul român Petru Mușat, deși dl. Jan Tęgowski presupune că Petru Mușat s-ar fi căsătorit în 1388 cu fiica lui Janusz I Prinț de Ciechanów și Warsaw și a tinerei Danutė Anna, fata lui Kestutis Aleksandr (dar care nu ar fi avut mai mult de doisprezece ani la momentul căsătoriei în 1376 conform calculelor, iar fata ei ar fi avut puțin peste unsprezece ani în

1388). K. Jasiński o numește Olga pe tână principesă, dar alți genealogi nu indică că Janusz și Danutė ar fi avut și fete. Cu această Olga, a doua soție, Petru Mușat l-ar fi avut pe un anume Ivașcu.

O altă remarcă: Avem de la cercetătorii Eșanu (Rp. Moldova) informații suplimentare și interesante despre primii voievozi ai Moldovei. Astfel, ei preiau datele din pomelnicele sediului episcopal din Rădăuți, mănăstirea Bogdana și mănăstirilor Bistrița și Voroneț, precum și dintr-un act emis de Alexandru cel Bun datat 7 ianuarie 1403, precum și din letopisețele Țării Moldovei. Comparativ, ei dau și listele de voievozi reconstituite în epoca modernă și contemporană și anume: pomelnicul Mitropolitului Vartolomeu Măzăreanu (redă numele voievozilor până la Ștefan cel Mare, dar în original merge până la Grigore Ghica la 1775) și listele reconstituite cu datele aferente ale istoricilor Pavel Parasca (până la Alexandru cel Bun), Ștefan S. Gorovei (până la Iuga Ologul) și Constantin Rezachevici (până la Ștefan cel Mare). Referitor la lista de voievozi care apar în plus pomelnicul mănăstirii Voroneț de la 1488: între Lațcu și Petru sunt pomeniți Dobroslov, Coste, Șendre, Gheorghii, Dragoș, Micul cu titlul de Voievozi, iar între Ștefan și Iuga un anume Săpot Voievod. Ori, dat fiind că-l precede pe Iuga, trebuie să fi fost un tutore al lui Iuga și optez pentru identitatea lui Săpot cu Spytek z Melsztyna sau Spytko Melsztyński, despre care am cunoștință că a fost însărcinat cu administrarea Podoliei, dar e o informație pe care trebuie să o reverific. Este normal ca pomelnicul să-i pomenească pe cei decedați în ordinea decesului. Deci identificarea acestora trebuie corelată și cu datele scriptice pe care le avem. Pe de altă parte, așa cum s-a mai spus, modalitatea asocierii la domnie era una frecventă în cadrul familiilor voievodale. Că ei aparțineau familiilor domnitoare, este desigur

o presupunere probabilă.

O altă întrebare este legată de averea „fabuloasă” sau importantă a Mușatinilor, care reușesc să creeze și să extindă nucleul feudal al Drăgușeștilor și Bogdăneștilor într-un stat stabil și bine constituit și inițiază construcții de fortificații și de Curți domnești. De asemenea, despre originea lor. Ei erau probabil moldoveni de câteva generații, dar provin ei din coloniști din Maramureș sau sunt originari din sudul Dunării (aro. mușeat= ro. „frumos”, conform oiconim Mușătești Argeș) așa cum s-a speculat la un moment dat ? Ori chiar de sorginte „moravă ori polonă”, dacă acceptăm asemănarea fonetică Mușatini= Melsztyna (numele familiei de Mușatini venind pe linie feminină, de la o Doamnă Mușata, presupusă din Bogdănești) ? Oricum, Mușatinii sunt exponentul unui germene de nucleu statal deja constituit și incipient (voievodat de vale), așa cum o arată și lista de nume voievodale anterioare, cu mai multe nume purtând titlul de voievozi decât cele atestate de istorie. Deci ei erau la concurență cu Drăgușeștii și Bogdăneștii și ulterior cu Koriatovicii, cu care în final se și încuscesc, neuitând de interesul lor propriu. Mușatinii reușesc mai bine decât Drăgușeștii să creeze germenele voievodal și alianța stat-biserică (căci nici influența restrânsă a episcopiei de Peri din Maramureș, dar și absența unui centru voievodal puternic și fortificat nu permit Drăgușeștilor să creeze un fief statal propriu în zona Maramureșului).

Nici Koriatovicii în zona Ujgorod-Munkacs (Bereg) nu reușesc să se distanțeze politic de regatul Ungariei și după cum vedem, urmașii lor vor pendula între ortodoxie și catolicism (funcție de influența ruteană sau maghiaro-polonă).

Dar nici Drăgușeștii nu vor reuși, iar urmașii lor vor pendula și ei între ortodoxie și catolicism, îmbrățișând în final definitiv catolicismul și maghiarizându-se și respectiv polonizându-se (Drăgfi și herbul Sas).

Pentru a menține statalitatea, Moldova duce o politică de multiplă suzeranitate, pendulând între Ungaria, Polonia, Imperiul Otoman și Hanatul Crimeei și plătind, plătind, plătind, „eventual” și cu incursiuni militare și ca aliați și ca răzbnare. Îi sunt atribuite lui Ștefan cel Mare revolte țărănești în Pocuția și Galiția (răscoale), dat fiind că acele ținuturi aveau o anumită proporție a populației de origine moldovenească. Deci politica încuscrire-„otrăvire”- răscoale-războaie a consolidat entitățile feudale și este o constantă ca un fir roșu în competițiile interdinastice.

De ce sintagma „otrăvire” ? Pentru că se afirmă că Jerzy/Iurii Koriatovici ar fi fost otrăvit de moldoveni !? Jerzy/Iurii Koriatovici ar fi venit la cererea unei partide boierești din învecinatul ținut al Podoliei, după o domnie de circa unsprezece ani scurși de la victoria contra a trei begi tătari la Sinie Vodî. Iurii sau Iurik ar fi fost întronat la Suceava, inițiind

construcția cetății Șcheia (?), fapt pentru care are nevoie de un arhiepiscop, drept pentru care posibil unge un arhi-episcop cu ajutorul Mitropoliților de Kiev și poate a Înaltului Ierarh de Halici, apoi e otrăvit de către boieri la scurt timp (de ordinul săptămânilor sau lunilor). Domnia sa efemeră este ferm contestată actualmente (de istoricii contemporani). Și Roman al II-lea moare otrăvit la 02.07.1448 (el domnește un an), dar și Simion Movilă moare otrăvit, sursele internet susțin o adversitate cu partea polonă (motivate de faptul că se dorea consolidarea Moldovei ca stat tampon între Imperiul Otoman și regatele catolice, prin politica „intervenționistă” a lui Zamoyski), dar se pare că ar fi o supoziție, putând fii otrăvit la fel de bine de „anti-poloni”.